

PALEOLITICKÝ ARTEFAKT Z PRAHY-VYSOČAN

Petr Šída

Středopaleolitických artefaktů vyrobených ze silicitu glacienních sedimentů je v Čechách prozatím velmi málo. Můžeme jmenovat například Kolín (Fridrich 1982, 77) či Jislovu jeskyni (Fridrich 1982, 108–110; Šída 2005, 12–13), kde tvoří SGS menšinou příměs v kolekci složené z místních surovin.

V roce 1943 byl v Praze-Vysočanech objeven silně patinovaný a eolisovaný artefakt vyrobený ze silicitu glacienních sedimentů (Sklenář 2005, 156) hlásící se typologicky i silou koroze povrchu do středního paleolitu.

Artefakt byl zapsán do inventární knihy Oddělení prehistorie Národního muzea 18. 2. 1943 pod číslem 58895. Původní zápis je psán německy a zní: „Prag-Wissotschan, Bauplatz der neuen Gieserei der Böhm-Mähr Maschinenfabrik. Fr. Hřebík, Bauleiter der Fa Troníček genistart, Dr. Zázvorka übermittelt“ (tj. Praha-Vysočany, staveniště nové slévárny Česko-Moravské strojírny. Fr. Hřebík, stavbyvedoucí firmy Troníček našel, Dr. Zázvorka odevzdal). Přesné nalezové okolnosti nejsou známy. Komplex budov firmy ČKD severně od dnešní Kolbenovy ulice prošel v posledních deseti letech silnou devastací a místo nálezů je dnes obtížně identifikovatelné.

Popis artefaktu

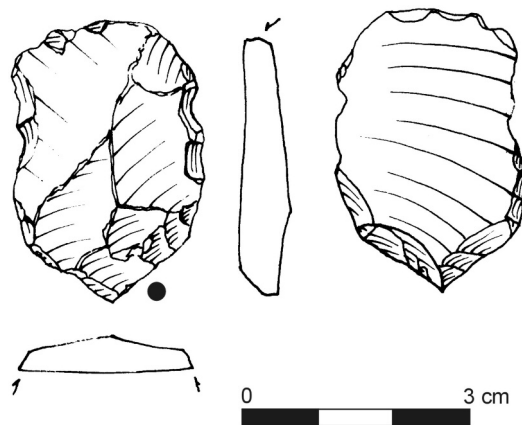
Artefakt je retušované drasadlo na ústěpu ze silicitu glacienních sedimentů. Artefakt je eolisovaný a silně oranžovo bíle patinovaný. Přirozená kůra hlízy se na artefaktu nenachází. Ústěp byl odražen levalloiskou technikou z jádra s upravenou úderovou plochou (patka ústěpu nese několik negativů ústěpů). Stopy retuše nacházíme na obou laterálních i na terminální hraně. Díky eolizaci a patinaci jsou částečně setřelé. Retuš laterálních stran byla prováděna převážně z ventrální strany, na levé hraně je zkombinovaná s retuší vedenou ze strany dorzální. Charakter retuše je ostřící. Terminální strana nese stopy odrážení drobných ústěpů z dorzální strany. Charakter této retuše je otupující a je možné, že se jedná o sekundární odrcení. Artefakt tak můžeme popsat jako dvojité rovné drasadlo. Délka artefaktu je 3,6 cm, šířka 2,6 cm a výška 0,6 cm.

Artefakt můžeme rámcově zařadit do mladší fáze středního paleolitu. Silná oranžovo bílá patinace kombinovaná s eolisací se v českém prostředí nevyskytuje ani na povrchových aurignackých lokalitách, takže mladopaleolitické stáří je nepravděpodobné. Typologicky se jedná o typický středopaleolitický artefakt vyrobený na ústěpu odbitém levalloiskou technologií. Kulturně můžeme zařadit artefakt nejpravděpodobněji do okruhu mousterských industrií mladší fáze středního paleolitu (analogie například Jislova jeskyně – Šída 2005, 12–13).

Množství středopaleolitických lokalit je v Čechách stále podhodnocené, a tak každý, byť i jen ojedinělý nález s ne úplně přesně známými nalezovými okolnostmi představuje důležitou informaci pro poznání struktury středopaleolitického osídlení Čech.

LITERATURA

- Fridrich, J. 1982: Středopaleolitické osídlení Čech. Praha.
 Sklenář, K. 2005: Paleolit a mezolit – starší a střední doba kamenná. In: M. Lutovský – L. Smejtek a kol., Pravěká Praha. Praha, 113–156.
 Šída, P. 2005: Středopaleolitické nálezy z pískovcového abri Jislova jeskyně u Turnova, Památky archeologické 96, 5–30.

Obr. 1. Praha-Vysočany. Středopaleolitické drasadlo. Kresba P. Šída

A PALEOLITHIC ARTIFACT FROM PRAGUE-VYSOČANY

In 1943 a strongly patinated and weathered artifact made of chert of glaciogenous sediments was found in Prague-Vysočany (Sklenář 2005). Based on typology and degree of corrosion of its surface, this object seems to belong to the Middle Paleolithic. It is a side scraper on a flake of chert of glaciogenous sediments. The artifact is weathered and has a strong orange-white patina.

The artifact can generally be classified as belonging to the late phase of the Middle Paleolithic. Strong orange-white patination combined with eolisation does not occur on Czech Aurignacian open-air sites, so its Upper Paleolithic origin is not likely. In terms of typology, it is a typical Middle Paleolithic artifact created by knapping on a flake while using the Levallois technique. In terms of cultural classification, we can most probably talk about the context of Mousterian industries of the late phase of the Middle Paleolithic.

Fig. 1. Prague-Vysočany. Middle Paleolithic side scraper